

ויש שפירש, שגם בכסא אסור להיכנס לעזרה, לפי שרק למלכי בית דוד מותר לשבת בעזרה (מלאכת שלמה בשם גאון).

יְאִין יוֹצֵאִין בְּהֵן, כיון שאין זה דרך מלבוש, אך אם יצא אינו חייב חטאת (רמב"ם שבת יט, טו), שלא הוציא כדרך שרגילים להוציא (משנ"ב שא, ע בשם האחרונים). וכן נפסק להלכה (שם).

גְּמָרָא. הִילְכְתָא מַאי, אָמַר לִיה לָא יְדַעְנָא, ששמו טעמו של רבי יוסי לא מסתבר, אך כשטעמו מסתבר הלכה כמותו, כמו שאמרו בעירובין (מו, ב) רבי מאיר ורבי יוסי, הלכה כרבי יוסי (ריטב"א המיוחס לר"י).

יְסִימְנָא סָמְךָ סָמְךָ, במילים 'רבי יוסי אוסר' שתי תיבות שיש בהם את האות סמך סמוכות זו לזו (רש"י). ומה שלא אמרו סימן מ"ם מ"ם 'רבי מאיר מתייר', כיון שלשון המשנה הוא 'הקטיע יוצא בקב שלו דברי רבי מאיר', ולא 'רבי מאיר מתייר' (שפת אמת, תפארת למשה).

מֵאן תְּנָא אָמַר שְׂמוּאֵל רַבִּי מַאִיר הִיא וְכוּ', אָמַר רַב הוּנָא מֵאן הוּדוּ לוֹ רַבִּי מַאִיר וְכוּ', שלסברת שמואל ורב הונא מחלוקתם של רבי מאיר ורבי יוסי היא האם נעל מעץ נחשבת כנעל, ומשום כך סוברים שרק לרבי מאיר מותר לחלוץ בנעל מעץ, אך רבא (יומא עה, ב) חולק וסובר שגם לרבי יוסי נעל מעץ נחשבת כנעל ומותר לחלוץ בה, והטעם שאסור לצאת בה בשבת לפי שחושש שמה תישמט מרגלו ויבוא לטלטלה ברשות הרבים שהרי אינה מהודקת היטב לרגלו (ריטב"א בשם רבינו הגדול, בעל המאור יומא ב, א מדפי הרי"ף). ויש מפרשים, שגם לשמואל ולרב הונא מחלוקתם של רבי מאיר ורבי יוסי היא האם נעל מעץ עולה להישמט מרגלו או לא, ולרבי יוסי שנעל מעץ עולה להישמט מרגלו אסור לחלוץ בה, שחליצה בנעל שאינה ראויה לו פסולה (תוס' לעיל סה, ב ד"ה הקטיע, רמב"ן בשם בעל התרומות).

אָמַר רַב יוֹסֵף מֵאן לֹא הוּדוּ לוֹ רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי דְתַנְּן בְּנֵי שְׁל קֵשׁ וְכוּ', ולדבריו סנדל של סיידין עשוי הוא מקש וכלי קש אינם נחשבים ככלי עץ (רש"י), ולשיטת רב יוסף סנדל העשוי מעץ לכל הדעות נחשב כנעל וחולצים בו (רמב"ן ור"ן ע"פ רש"י, אולם ראה מהרש"א). ויש מפרשים, שגם לרב יוסף סנדל עשוי הוא מעץ, וכוונת הגמרא היא שכשם שרבי יוחנן בן נורי כוורת שעשויה מקש אינה מקבלת טומאה לפי שהדרך לעשותה מעץ ולא מקש, הוא הדין נעל שעשויה מעץ אינה נחשבת נעל לפי שהדרך לעשותה מעור ולא מעץ (רש"י בשם רבותיו), ולדבריהם, רבי מאיר ורבי יוסי סוברים שנעל מעץ נחשבת כנעל, ורק רבי יוחנן בן נורי סובר שנעל מעץ אינה נחשבת נעל (רמב"ן, תוס' ישנים יומא עה, ב, ד"ה בן).

■ להלכה, אין הקטע יוצא בקב שלו, כיון שאינו נועד להילוך וחוששים שמה יפול מרגלו ויבוא לטלטלו ברשות הרבים (כרבי יוסי) (ש"ע א"ח שא, טו, ומשנ"ב שם), ומותר לצאת בנעל מעץ שמהודקת היטב לרגלו ואין חשש שתיפול מרגלו (רמ"א שם, טז), ויש אוסרים לצאת בנעל מעץ כיון שאינה נחשבת כמנעל (משנ"ב שם בשם הגר"א). ואם שכח ויצא בהם לרשות הרבים אין צריך להסירם אלא מהלך בהם עד שמגיע לביתו (משנ"ב שם), כיון שאיסור דרבנן הוא ומשום כבוד הבריות לא גזרו (שעה"צ שם, וראה במשנ"ב שם האם ביום כיפור מותר ללכת עם נעל מעץ).

וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר, שנעל מעץ אינה נחשבת כמנעל (תוס' ע"פ רש"י), כיון שאין הדרך לעשות נעל מעץ אלא רק מעור (רש"י ד"ה ורבי יוחנן בן נורי, וראה בגמ' בימות קב, ב שלמדו כן מפסוק), ולדבריו, כשיוצא עם נעל מעץ חייב חטאת (ריטב"א ד"ה ואף שמואל, וראה שם מדוע המשנה נקטה לשון 'אוסר' שמשמע ממנו שאסור רק מדרבנן). ויש סוברים, שאינו חייב חטאת כיון שלא הוציא כדרך שרגילים להוציא (ש"ע הרב ק"א שא, ה, וראה בפמ"ג א"א שם, כז ובמשנ"ב שם, ע, שנקטו כן בדעת הרמב"ם). ויש מפרשים, שגם לרבי יוסי נעל מעץ נחשבת כנעל, והטעם שאסור לצאת בה בשבת כיון שאינה מהודקת היטב לרגלו ועלולה להישמט ויבוא לטלטלה ברשות הרבים (תוס', רמב"ן, ולדבריהם, נעל מעץ שמהודקת היטב לרגלו יכול לצאת בה בשבת (רמ"א שא, טז, ע"פ רבינו ירוחם נתיב יב, ה).

יְאִם יֵשׁ לוֹ בֵּית קַבּוּל כְּתִיתִין - חתיכות בגדים וצמר העשויות להניח ראש שוקו עליהן (רש"י, רע"ב), ויש שפירש, שהבית קיבול נועד לקבל את צקוות העור שנושרות מרגלו לאחר שקטעו אותה ולא כוונו את החתך כראוי (רמב"ם פיה"מ, וכע"ז בר"ח).

סָמָא, ראוי להיטמא בטומאת מגע או אף בטומאת מדרס, כמבואר בגמ' (רש"י, וכאבי כמבואר בגמ' בסמוך), שלכי עץ שיש בו בית קיבול מקבל טומאה (כלים ב, א), וקב הקטיע העשוי לקבל כתייתין הרי זה כבית קיבול לקבל טומאה, אבל במה שמקבל רגל הקטיע, אינו נחשב בית קיבול, משום שאינו נושא את רגל הקטיע, אלא הקטיע נושא על ידי השוק (רש"י), אך בבגדים חידשה התורה שהם מקבלים טומאה אף שהאדם לובשם ואינם נושאים את האדם (קהלות יעקב שהרות י, אולם ראה חז"א כלים ה, ג).

סְמוּכוֹת שְׁלוֹ - קטיע בשתי רגליו שמהלך על שוקיו וברכיו, ועושה משענות מעור לאורך שוקיו (רש"י), ויש שפירש, ש'סמוכות שלו' הם מקלות שעליהם נשען בהליכתו אדם שקטיע ברגלו אחת (תוס' יומא עה, ב ד"ה הקטיע - השני).

וְנִכְנְסִין בְּהֵן בְּעִזְרָה, אך להיכנס לעזרה בקב הקטיע הדין פשוט הוא שאין נכנסים, שאין הקטיע נצרך לו כל כך, ולא הוצרכה המשנה להשמיע דין זה, או הדין פשוט הוא שנכנסים בקב קטיע לעזרה כיון שהוא גבוה מן הארץ ואינו מלוכלך, ולא הוצרכה המשנה להשמיע דין זה (תוס' יומא עה, ב ד"ה הקטיע - השני).

כִּפְסָא וְסְמוּכוֹת שְׁלוֹ סְמָאִין מְדָרְס וְאִין יוֹצֵאִין בְּהֵן בְּשַׁבָּת, ושווים הם רק לגבי טומאת מדרס, אבל הדין שאין יוצאים בהם בשבת נאמר רק לגבי סמוכות שלו, כיון ששוקיו נמצאים באויר וחוששים שמה הסמוכות יפלו ויבוא לטלטלם ברשות הרבים, אבל לגבי כסא עצמו וכן המקלות שנשען עליהם, שאין לחוש שמה יפלו ויבוא לטלטלם, שאם יפלו לא יוכל ללכת, יכול לצאת בהם בשבת (תוס' סה, ב, רא"ש יז, ב"א ש"ד"ה וכן קטע).

ועצם החזקת המקל בידו אינה נחשבת כטלטול ברשות הרבים, כיון שהמקל נחשב כנעלו שהרי אינו יכול ללכת בלעדיו (רא"ש ביצה ג, ה, ג), אך זקן שהולך בביתו בלי מקל, ורק בחוץ הולך עם מקל מחמת תשישותו, לא יצא עמו בשבת (רא"ש שבת שם, וראה במג"א שא, כז). ■ וכן נפסק להלכה (ש"ע א"ח שא, טז-יז ומשנ"ב שם, וראה בהערות דרשו שם אם מותר לצאת בכסא גלגלים ובשאר מכשירים רפואיים לרשות הרבים).

יְאִין נִכְנְסִין בְּהֵן בְּעִזְרָה, כיון שסמוכות אלו נחשבים כמנעל (רש"י), אך בכסא ללא הסמוכות יכול להיכנס לעזרה (תוס' יו"ט),